

Ledare

JOEL KUHLIN

Föreliggande temanummer kan, både till form och innehåll, sägas bryta med ett ordinarie nummer av *Svensk Teologisk Kvartalskrift*. Ett brott är dock helt i linje med, och till och med ett uttryck för, det övergripande tema som följande nummer förhåller sig till, nämligen det teoretiska begreppet *händelse*, eller *event*. Mer specifikt handlar samtliga bidrag på olika sätt om relationen mellan begreppet *event* hos den franske filosofen Gilles Deleuze (1925–1995) och Jesu död samt kristendomens födelse.

Att Jesu död utgör ett händelsebrott med den tidiga Jesusrörelsen, eller om denna händelse snarare står i linje med utvecklingen hos en tidig kristendom, tillhör en återkommande grundfråga som exempelvis utforskats inom den nytestamentliga exegetiken. Rudolf Bultmann (1884–1976) formulerade kärnfullt problemet med Jesu död som ett händelsebrott i skillnaden mellan (1) Jesus som gudsrikespredikant (subjekt) och (2) Jesus som objektet för predikan. Det hände, med andra ord, något i och med Jesu död. Mellan Jesu jordiska verksamhet som judisk profet och förkunnare och den religiösa rörelse som tar fart i skuggan av densammes uppståndelse finns således brottet, händelsen. Men vad händer då inom eller med denna händelse? Hur kan vi förstå begreppet händelse eller *event* i relation till Jesu död och kristendomens tillblivelse?

Åberopandet av Deleuze sker just i syfte att förstå denna händelseproblematik. Bakgrunden för denna tillsynes udda sammanlänkning mellan en förståelse av begreppet *event* hos Deleuze och Kristi döds betydelse för den tidiga kristendomen, är ett symposium som gick av stapeln i oktober 2017 på Centrum för teologi och religionsvetenskap vid Lunds universitet. Under rubriken *The Event of Jesus' Death and the Birth of Christianity* presenterades olika perspektiv på spänningen mellan Jesu död som händelse och

kristendomen som framväxande religion. I det följande kommer symposiets innehåll att återges i form av artiklar och korta responsinlägg.

Undertecknad är först ut med bidraget "The Singular Event of Jesus' Death in Early Christianity", vilket efterföljs av respons från Samuel Byrskog. Det övergripande temat angrips genom att först skissera en generell användning av uppståndelsehändelsen inom tidigkristen litteratur (med exempel från Nya testamentet, de apostoliska fäderna och så kallad "gnostisk litteratur"), för att avslutningsvis fokusera på Markusevangeliet. Det övergripande syftet är att visa hur korshändelsen fungerar avskilt från uppståndelsehändelsen i tidigkristen litteratur och religion. En paulinsk tendens att sammansmälta Jesu död med Kristi uppståndelse, som en sammanhållen händelse, fungerar som ett slags prövosten och kontrast för artikeln att ta spjärn emot. Filosofin hos Deleuze bistår inte bara med en generell teoretisk bakgrund för detta projekt, utan tillhandahåller också avgörande koncept, så som *kroppen utan organ* ("Body-without-Organ"), vilka på ett konkret vis bistår i analysen av korset som enskild händelse, åtskild från det som "händer" i till exempel uppståndelsehändelsen.

Andreas Seland responderar Petra Carlssons "The Christ under Reconstruction: From the Face to the Celestial Machine", som behandlar korshändelsen med hjälp av vad Deleuze (tillsammans med Félix Guattari) kallar en maskin, samt den ryska, konstruktivistiska konstnären Liubov Popova (1889–1924). Genom en analys av Kristus och konstruktivistisk konst, och inte minst det etymologiska förhållandet mellan *deus ex machina* och Jesu kors som en konstruerad händelse, visar Carlsson att korset fungerar som ett slags gudomlig maskin ("celestial machine"). Korset som *deus ex machina* bjöd och bjuder fortfarande in till ett teologiskt, experimentellt deltagande i korshändelsen. Detta perspektiv ställs vidare i kontrast till ett återkommande åtagande både i ikonografin och i konsten att representera Kristus som ett evigt ideal, främst genom att återge Jesu ansikte. Popova erbjuder Carlsson perspektiv för att närma sig Kristi ansikte som ett slags motbild till korset-som-maskin. Eftersom en maskin alltid måste konstrueras, och därmed endast kan sägas bestå genom sina delar, finns faror med att representera Kristi ansikte som en enhetlig och bakomliggande identitet i kontrast till korshändelsen. Likt undertecknads utforskande av korset som en särskild händelse i tidigkristen litteratur, öppnar Carlssons beskrivning av Popovas konstruktionism med hjälp av Deleuze upp för interaktion med en gudomlig maskin och korset betraktas därmed som en kreativ källa för olika typer av teologiskt utforskande.

I kontrast till de ovannämnda lyfter F. LeRon Shults i "A Germ of Tranquil Atheism" fram punkter där Deleuze erbjuder motstånd till ett teolo-

giserande av Kristi kors som händelse. Shults lyfter också fram termen maskin från Deleuze, men för att visa hur kristendomen genom Jesu död utsöndrar ateism och därmed innehåller ett slags ateistisk maskin inom ramen för ett större teologiskt maskineri. Shults finner en stilla ateistisk grodd ("a germ of tranquil atheism") som groer inom den större Kristushändelsen, vilken sträcker sig mot och över den framväxande religionen. Shults poängterar Deleuzes kritik mot kristendomen som helhet och utvecklar denna kritik genom att undersöka hur biokulturella vetenskapsperspektiv på religion ("bio-cultural sciences of religion") kan kasta ljus på den funktion som Kristus har inom den kristna religionen. Särskilt repressiva mekanismer framträder mot bakgrund av denna kristendomskritik. Till sist söker Shults visa hur en kristen religion inte bara utsöndrar ateistiska groddar genom Jesu död utan även att den till sist själv kommer att dö ut på grund av naturalismens och sekularismens genomslag. Den ateistiska maskinen förutspå helt ta över den kristna religionen och Kristus förbli övergiven, evigt hängande på korset. David Capener ger respons på Shults artikel.

Anthony Paul Smith och respondenten Hannah M. Strømmen avslutar lämpligt genom ett fortsatt betraktande av döden och det finala i kors-händelsen. I "Thinking the Scream: Figures and Forms of Death and the Story of Christianity" utforskar Smith tre olika figurer/former för död i relation till den kristna berättelsen ("the story of Christianity"). Kristi död utforskas först som biologisk död ("biological death"), sedan som dödsdrift ("death drive") och till sist som social död ("social death"). Författaren ställer sedan dessa tre dödsformer/figurer i förbindelse med kristendomen och "västvärlden" som två överbryggande, döende fenomen. Smith understryker inledningsvis förnekandet av döden hos Kristus genom perspektiv från ekologiska system, där döden är nödvändig för livscykeln. Med hjälp av dödsdriften som beskrivs av Jacques Lacan (1901–1981) och Orlando Pattersons teoretiserande av social död hos slaven går Smith vidare i sin analys och finner ytterligare former genom vilka vi kan förstå Kristi död och döden i kristendomen. Slutligen beskrivs Jesu skrik, och uppgiften att teoretisera det namnlösa vrålet som korshändelsen exemplifierar, som ett sätt att närma sig en grammatik för skriket ("a grammar for screaming"), som ger uttryck för den gemensamma dödshändelse som finns både i Kristus och kristendomen. ▲

19-20 October 2017

THE EVENT OF JESUS' DEATH & THE BIRTH OF CHRISTIANITY

Centre for Theology and Religious Studies,
Lund University

LUND
UNIVERSITY

For Christianity subjected the form, or rather the Figure, to a fundamental deformation. Insofar as God was incarnated, crucified, ascended to heaven, and so on, the form or the Figure was no longer rigorously linked to essence, but to what, in principle, is its opposite: the event, or even the changeable, the accident.

- Deleuze, Francis Bacon: Logic of Sensation, 124

The death of Jesus, in the event of the crucifixion, casts something of a shadow over the early Jesus movement and emerging Christian religion. Although claiming to be a cruciform religion, the question is whether Christianity is, as Deleuze might have put it, "worthy of the event" of the crucifixion.

The writers of the New Testament, as well as other early, non-canonical theological texts, use different strategies in dealing with this traumatic event. All this is to say that the death of Jesus, the crucifixion-event, is more than a simple pre-cursor to the resurrection, which is but one way of reacting to this event. The death of Jesus is first and foremost an event in and of itself; a becoming.

A standard solution among many 1st and 2nd century Jesus-followers was to overcode the trauma of the crucifixion with a resurrection proclamation, or "kerygma." In the name of the resurrection, the event of Jesus' death gains a dialectical and eschatological meaning that, for instance, comes to drive not only a hope for a future resurrection of all believers but also shapes a grammar of suffering, a specific Christian martyrology.

This aim of this symposium is to reflect on Jesus' death as an event and its relation to the Christian religion.

Speakers

Petra Carlsson Redell - Lecturer in Systematic Theology at Stockholm School of Theology (Stockholm)

Anthony Paul Smith - Assistant Professor in the Department of Religion at La Salle University (Philadelphia)

F. LeRon Shults - Professor of Theology and Philosophy at the University of Agder (Kristiansand)

Joel Kuhlin - doctoral student in NT exegesis at Lund University and organizer of the symposium.

The symposium is open to all and free of charge, but places are limited and must be **booked in advance (by 30th September)**.

To book, please email: joel.kuhlin@ctr.lu.se

The symposium is made possible by a generous grant by Krookska Stiftelsen.